

Waraniyi simi

Waraniyi simi (*Avañe'ẽ*; kastilla simipi: *Guaraní*) nisqaqa Waraniyi runakunap rimasqan rimaymi, Parawayipi, uralan Brasilpi, chinchay Arhintinapi, anti Buliwyapipas.

Parawayipi yaqa tukuy runakunam waraniyi simita rimanku, mistikunapas.

Yuyarina

K'iti rimayninkuna

Huk rimakuna

Hawa t'inkikuna

Yupaykuna

K'iti rimayninkuna

Waraniyi simip k'iti rimayninkunaqa kaymi: Parawayi waraniyi (gug), Simba waraniyi (Simba - gnw), Chiriwanu waraniyi (Chiriguano - gui), Mbya waraniyi (Mbyá - gun), Achiy wayaki waraniyi (Aché Guayakí - guq), Kaywa waraniyi (Kaiwá - kgk), Chiripa waraniyi (Chiripá - nhd), Pay tawitira waraniyi (Paí tavyterá - pta), Tapitiy waraniyi (Tapieté - tai), Shita waraniyi (Xetá - xet).

Huk rimakuna

Kaymi huk waraniyi rimakuna (Qhichwa simi - Waraniyi simi):

- qhari: kuimba'e, ava; man, homme
- warmi: kuña; woman
- uma: akã; head
- k'aklla: tatypy;cheek
- ñawi: tesa, hesa, esa; eye
- rinri: nambi; ear
- maki: po; hand
- inti: kuarahy, kuarachi; Sun
- killa: jasy; Moon
- yaku: y ; water
- nina: tata, ata, rata; fire
- urqu: yvaty, yvyty, yvytyrusu; mount
- junyunu: moetata ; trillyon = 10¹²
- p'aqchiy: moataka; to pump
- ñanchana:arakavimae; compass

Hawa t'inkikuna

- ARUSIMIÑEE, Simiqullqa: kastilla simi - aymara simi - waraniyi simi - qhichwa simi (<http://www.illa-a.org/cd/diccionarios/arusiminee.doc>)

Yupaykuna

- 1 – peteĩ
- 2 – mokõi
- 3 – mbohapy
- 4 – irundy
- 5 – po
- 6 – poteĩ
- 7 – pokõi
- 8 – poapy
- 9 – porundy
- 10 – pa
- 11 – pateĩ
- 12 – pakõi
- 13 – paapy
- 14 – parundy
- 15 – papo
- 16 – papoteĩ
- 17 – papokõi
- 18 – papoapy
- 19 – paporundy
- 20 – mokõipa
- 30 – mbohapy
- 40 – irundypa
- 50 – popa
- 60 – poteĩpa
- 70 – pokõipa
- 80 – poapypa
- 90 – porundypa
- 100 – sa
- 1000 – su
- 100000 – sua

Avañe'ẽ (Waraniyi simi)	
Kaypi rimasqa:	Parawayi, Brasil, Buliwy, Arhintina
Suyukuna:	
Rimaqkuna:	~6.000.000
• Mama rimay:	• ~6.000.000
• Hukkuna:	• mana riqsisqa
Ñiqi:	Mana ñawpaq pachakpurachu (http://www.davidpbrown.co.uk/help/top-100-languages-by-population.html)
Rimaykunap ayllun:	Tupi rimaykuna Tupi waraniyi rimaykuna Waraniyi simi
Tukri simi:	
Kay mama llaqtakunapi:	Parawayi, Buliwy
Kaypa kamachisqan:	
Tuyrukuna	
ISO 639-1	gn
ISO 639-2	grn
ISO 639-3	grn (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=grn)
SIL	Llapa k'iti rimayqa kikin tuyruyuqmi: gnw (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=gnw) – Simba gui (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=gui) – Chirivanu gug (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=gug) – Parawayi gun (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=gun) – Mbya guq (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=guq) – Achiy wayaki kgk (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=kgk) – Kaywa nhd (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=nhd) – Chiripa pta (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=pta)

	e.com/show_language.asp?code=pta) – Pay tawitiratai (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=tai) – Tapitixet (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=xet) – Shita
--	---

{{{mapa}}}

Maypim Waraniyi simita rimachkanku

Kaytapas qhaway:

[Rimay](#) - [Rimaykunap ayllun](#) - [Katiguriya:Rimay](#)

"https://qu.wikipedia.org/w/index.php?title=Waraniyi_simi&oldid=643547" p'anqamanta chaskisqa (Wikipedia, Qhichwa / Quechua)

Kay p'anqaqa 19:26, 13 hul 2020 qhipaq kutitam hukchasqa karqan.

Kay qillqataqa [Creative Commons Attribution-ShareAlike License](#) nisqapi ch'uyanchasqa saqillaykamam chaskinki; yapasqa phatakunachá kanqaku. [Llamk'apuypaq phatakuna](#) p'anqapi qhaway astawan willasunaykipaq.